

Nr 171.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av tullverkets andel av en till Råå fiskeläges skifteslag hörande samfällighet: given Stockholms slott den 28 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Adolf Dahl.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Dahl, anför:

Såsom ägare till fastigheten nr 10 Råå i Hälsingborgs stad är tullverket delägare i en allmäningsjord med därtill hörande strandrätt, som tillhör Råå fiskeläges skifteslag.

Enligt köpekontrakt den 11 juli 1929 träffades mellan styrelsen för förvaltningen av den till nämnda skifteslag hörande allmänningssjorden, å ena, och Hälsingborgs stads drättselkammare, å andra sidan — under förbehåll av såväl delägarnas godkännande enligt lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter som jämväl stadsfullmäktiges i Hälsingborg godkännande — avtal om försäljning till staden med full äganderätt och gravationsfritt av nämnda allmänningssjord i dess helhet med vad därtill lagligen hörde och tillvinnas kunde mot en köpeskillning av 100,000 kronor samt på bland andra följande villkor i övrigt. Staden skulle, omedelbart efter det stadsfullmäktiges beslut om godkännande av kontraktet vunnit laga kraft, vidtaga åtgärder för avstyckande av de i kontraktet närmare angivna markområdena samt för relaxering av desamma besvärande penninginteckningar ävensom, såvitt på staden ankomme, bedriva dessa åtgärder så, att såväl avstyckningen som relaxeringen kunde vara fullt färdiga inom tre år från det stadsfullmäktiges beslut om godkännande av kontraktet vunnit laga kraft. Köpeskillingen, som skulle erläggas antingen kontant eller medelst skuldebrev, löpande med 5 procent årlig ränta och ställda att betalas tre månader efter uppsägning, skulle gäldas sedan staden erhållit lagfart och områdena blivit befriade från penninginteckningar. Staden skulle ensam vidkännas kostnaden för lagfart å fånget, stämpelavgiften däri inberäknad, ävensom för erforderliga avstyckningsförrättningar.

Den 5 september 1929 hölls extra bystämma med delägarna i Råå fiskeläges skifteslag, och beslöts därvid att godkänna förenämnda avtal. Tullförvaltaren i Hälsingborg, B. Borg, som i egenskap av tullverkets ombud var närvarande vid bystämman, deltog icke i beslutet.

Vid sammanträde den 15 oktober 1929 beslöto stadsfullmäktige i Hälsingborg godkänna ifrågavarande köpekontrakt; och har detta beslut numera vunnit laga kraft.

I skrivelse den 21 oktober 1929 till generaltullstyrelsen hemställde tullkammaren i Hälsingborg, att — enär den inledda försäljningen av allmänningssjorden icke syntes leda till något förfång för tullverkets intressen utan i stället tillförde statsverket en inkomst och då den överenskomna köpeskillingen därtill kunde anses skälig — försäljningsavtalet måtte godkännas, såvitt anginge tullverkets andel i allmänningssjorden.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse den 8 november 1929, under erinran att enligt 7 § i förenämnda lag den 13 juni 1921 beslut om försäljning av samfällid äga, i vilken boställe eller annat allmänt hemman hade del, icke finge träda i verkställighet utan att tillstånd därtill för hemmanet lämnats i vederbörlig ordning, vidare anført, att generaltullstyrelsen för egen del biträdde den av tullkammaren i Hälsingborg uttalade uppfattningen, att den andel i ifrågavarande allmänningssjord, som kunde belöpa på den tullverket tillhörande fastigheten, nr 10 Råå, vore för tullverket obehövlig och att den överenskomna köpeskillingen, 100,000 kro-

nor, finge anses skälig; och har generaltullstyrelsen, med överlämnande av ärendet tillhörande handlingar, underställt detsamma Kungl. Maj:ts prövning med hemställan om godkännande av avtalet, såvitt detsamma rörde nyssnämnda andel av allmänningsjorden.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har den 5 december 1929, efter hörande av överlantmätaren i länet, avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid förordat godkännande av avtalet.

Då av de till Kungl. Maj:t överlämnade handlingarna icke framgick, huru stor andel av ifrågavarande samfällighet tillkommer tullverket såsom ägare av fastigheten nr 10 Råå, har *lantmäteristyrelsen* hörts i ärendet; och har styrelsen i utlåtande den 19 februari 1930 anfört bland annat följande.

Om äganderätten till vissa områden av ifrågavarande samfällighet hade vid domstolarna förevarit tvist, som slutligt avgjorts genom högsta domstolens dom den 8 februari 1919. Högsta domstolen hade därvid funnit den omtvistade marken eller dels den s. k. strandmalen och dels tio andra särskilda områden, vilka vid en år 1800 förrättad, den 2 juni 1801 fastställd gatu- och tomtdelning i Råå fiskeläge lämnats oskiftade, utgöra en samfällighet för nämnda fiskeläge såsom ett skifteslag, varför av kronan i rättegången framställt anspråk på enskild äganderätt till marken ogillades. Denna mark inginge, i den mån den fortfarande vore i skifteslagets ägo, i den ifrågavarande försäljningen. Försäljningen omfattade dessutom dels all skifteslaget tillhörande strandrätt, dels den mark, som vid den år 1801 fastställda delningsförrättningen och sedermera avsatts till gator, vägar och allmänna platser inom fiskeläget jämte den s. k. vallen, i den mån dessa jordområden alltjämt tillhörde skifteslaget, dels ock den till skifteslaget hörande mark, som efter år 1801 uppstått genom landvinning och fortfarande vore samfälld.

Rörande tullverkets åtkomst av fastigheten Råå nr 10 har *lantmäteristyrelsen* yttrat. Av ett bestyrkt utdrag ur »Hälsingborgs sjötullskammarens brevkoncept för åren 1813—1818 samt 1821» inhämtades, att vederbörande tullförvaltare i en den 20 oktober 1816 dagtecknad skrivelse, med vilken han sade sig översända värderingsinstrumentet rörande »det av fiskaren Sven Eriksson i Råå fiskeläge till salu utbudna honom tillhörande hus och tomt under nr 10», intygat, att »huset med tomten såsom nära beläget sjön och rätta lossningsstället — — — är fördelaktigt och bekvämt för bevakningsbetjäningens uppseende å kusten därstädes». Skrivelsen slutade med ett tillstyrkande av ifrågavarande hus- och tomtköp till det i värderingsinstrumentet upptagna beloppet 233 riksdaler 16 skillingar banko. I en senare, den 9 februari 1817 dagtecknad skrivelse till »Överdirektörsämbetet» omförmäldes, bland annat, att sjötullskammaren »enligt högvederbörligt förordnande blivit anbefalld att utbetala 233 rdr 16 sk. b:o för ett för kustbevakningens räkning å Råå fiskeläge inköpt hus och tomt». Några ytterligare handlingar rörande tullverkets åtkomst av berörda fastighet funnes, enligt uppgift, icke. Mantalsläng-

derna för åren 1816—1818 angåve Sven Eriksson såsom innehavare av gatehuset Råå läge nr 10, men från och med år 1819 vore i sagda längder »Tulldirektionen» upptagen såsom ägare av gatehuset.

I fråga om storleken av den andel i ifrågavarande allmänning, som kan anses tillhöra tullverket, har lantmäteristyrelsen anfört följande.

Vid gatu- och tomtindelningen i Råå fiskeläge hade för kronogatehuset nr 10, som åsatts en ränta av 16 skillingar 6 runstycken, utlagts fyra med resp. nr 34, 35, 36 och 37 betecknade skiften. Det med sistnämnda nummer betecknade markskiftet hade lagts intill fastighetens bebyggda och skattlagda område (gatehusets egentliga område). I jordregistret för Raus socken (upplagt den 20 december 1917) hade av vederbörande domhavande vid fastigheten Råå läge 10⁴ antecknats följande: »Gatehuset är krono under generaltullstyrelsens disposition, men har därifrån avsöndrats 'Mellanfallet', varå uppbud första gången meddelades 1843 den 10 juni, § 131, utan att någon åtkomst för säljaren visats». Med Mellanfallet åsyftades förutnämnda med nr 35 betecknade markskifte. Detta vore i jordregistret redovisat såsom avsöndring med registernummer 10². Sistnämnda fastighet och dess stamfastighet 10⁴ vore de enda inskrivningarna på upplägget i jordregistret för ifrågavarande gatehus. Enligt vad framginge av handlingarna och karta rörande en år 1864 verkställd rågångsförrättning hade emellertid från gatehuset nr 10 avsöndrats jämväl det med nr 34 betecknade markskiftet, vilket då innehades under gatehuset nr 40 i Råå. Ehuru upplysning saknades därom, att det gatehuset nr 10 tillagda, med nr 36 betecknade markskiftet blivit från gatehuset avsöndrat, syntes sagda skifte likväl icke ingå i tullverkets fastighet. Denna omfattade enligt förut anförda 1816 års skrivelse, jämförd med dels 1880 års förrättningshandlingar och karta, dels protokoll och karta rörande år 1921 verkställd »gränsbestämnings- och arealavmättningsförrättning inom fastigheten nr 10 Råå i Hälsingborg», gatehusets Råå läge nr 10 egentliga område jämte det därmed sammanhängande markskiftet nr 37. Då tullverket alltså vore innehavare av stamfastigheten Råå läge nr 10 samt med de därifrån skedda avsöndringar icke veterligen följt någon andel i samfälligheter, syntes följaktligen hela den på berörda gatehus belöpande andel uti de försålda samfälligheterna tillkomma tullverket ensamt. De gatehus, till vilka samfälligheterna antagits höra, finge anses sig emellan äga andel däri efter samma grund, som gällt vid 1800 års gatu- och tomtindelning, d. v. s. den i skillingar och runstycken angivna räntan. För de ifrågavarande gatehusen utgjorde räntan tillhoppa 9 riksdaler 5 skillingar och för gatehuset nr 10 16 skillingar 6 runstycken. Efter dessa grunder belöpte på gatehuset Råå läge nr 10 33/874 eller, uttryckt i decimalbråk, närmast 0.0375 andel i de Råå fiskeläges skifteslag tillhörande samfälligheter. Av den vid försäljningen av ifrågavarande samfälligheter bestämda köpeskillingen 100,000 kronor syntes sålunda böra tillkomma tullverket för fastigheten Råå nr 10 ett belopp av 3,775 kronor.

Generaltullstyrelsen har förklarat, att den andel i den till Råå skifteslag hörande, genom köpekontraktet den 11 juli 1929 till Hälsingborgs stad försälda samfälligheten, som belöper på den tullverket tillhöriga fastigheten nr 10 Råå, är för tullverket obehörlig. Vidare hava såväl generaltullstyrelsen som länsstyrelsen i Malmöhus län vitsordat, att den enligt nämnda köpekontrakt överenskomna köpeskillingen av 100,000 kronor kan anses skälig. Enligt lantmäteristyrelsens utredning skulle av denna köpeskillning å tullverkets andel i samfälligheten belöpa 3,775 kronor.

På grund av vad i ärendet blivit upplyst finner jag mig böra tillstyrka, att ifrågavarande avtal godkännes av kronan. Emellertid torde, med hänsyn till vad lantmäteristyrelsen anfört i fråga om tullverkets åtkomst av fastigheten nr 10 Råå, godkännandet meddelas under det förbehåll, att kronan fritager sig från all annan hemulsskyldighet än förpliktelse att, därest den på samma fastighet belöpande andelen av samfälligheten skulle komma att fränvinnas staden eller dess rättsinnehavare, återbära av kronan uppburen andel av köpeskillingen.

Beträffande sättet för redovisning i statsverkets räknenskaper av inflytande andel av köpeskillingen torde dessa medel, i överensstämmelse med vad tidigare ägt rum i liknande fall, lämpligen böra i tullverkets räknenskaper uppdebiteras under inkomstiteln »tullmedel».

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen medgiva,

att den tullverket tillhöriga andelen av ifrågavarande, till Råå fiskeläges skifteslag hörande samfällighet må på de i det föregående angivna villkor försäljas.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Regnér.